

INDHOLD

NY REGERING, NY MINISTER... NY POLITIK?

Et ord fra bestyrelsen

KORT NYT

KALENDER

Ny regering, ny minister...ny politik?

Efter mere end fyrre dages forhandlinger blev landets nye regering og dens regeringsgrundlag i sidste uge præsenteret. Det har, mildest talt, været ventet med spænding, dels fordi vores område – den danske grundskole og de frie grundskoler – de seneste år har været genstand for stor politisk bevågenhed, og dels fordi vi som sektor mødes forskelligt afhængigt af, hvor i det politiske landskab, der tales fra. I det lys bliver det interessant at følge og se, hvordan en rød/blå regering og vores nye minister på området, Mattias Tesfaye, vil gå til de frie grundskoler – og grundskolen i det hele taget.

I regeringsgrundlaget står som det første på vores område beskrevet, at regeringen vil sætte folkeskolen fri. Hvad der ligger i det, og hvordan det vil blive realiseret på den enkelte folkeskole og i den enkelte kommune bliver også spændende at følge. Ét er hvad skolerne frisættes fra, noget andet er, hvad de frisættes til? Hvor frie kan de kommunale skoler med andre ord være? Og hvor stiller det de frie grundskoler Politisk såvel som helt lokalt? Hvilken skole kommer vi til at skulle stå mål med?

Vi hæfter os også ved at regeringen ønsker at "starte den pædagogiske samtale" med afsæt i en "grøn betænkning". Hvorvidt det afspejler en erkendelse af, at den pædagogiske samtale har haft trange kår i den ydre styring af folkeskolen, kunne man

foranlediges til at tro. Det er dog godt nyt for folkeskolen, og godt for grundskolen i det hele taget, såfremt at man vil gribe opgaven med samme tålmodighed og respekt for lærernes profession og erfaringer, som man gjorde til den "blå" navnebror i 1960. Skal de frie grundskoler fremadrettet stå mål med, de nu, knapt så ufrie folkeskoler, bliver der måske bedre plads til kvalitative samtaler og et andet blik på at stå mål-med fra STUK. Vi har jo i øvrigt, sammen med Keld Skovmand, på to kursusdage i efteråret netop sat fokus på og skub i arbejdet med at udfærdige undervisningsplaner, der både *står mål med* og er forankret i den enkelte lilleskoles formål.

Vi kan også i regeringsgrundlaget læse et formuleret ønske om at forbedre trivselen samt en vision om en mere praktisk orienteret tilgang til at gå i skole, hvor eleverne ikke sidder for meget og unødigt foran en skærm. Formand i bestyrelsen Nicolai Lange havde et indlæg i Skolemonitor* om netop den aktuelle trivselsdebat og den rolle en pædagogisk forankret skole kan spille; som et kvalitativt modsvar på en tendentielt snæver kobling til individet og psykologien som 'svaret'. Vil trivsel, som står centralt i den nye regeringsgrundlag, blive mødt med mere *psykologisering* og *individualisering* eller vil regeringen være med til at åbne snakken om trivsel, så trivsel i en skolekontekst også, og måske

endda primært, handler om fællesskaber – en fællesskabende skolepraksis som Tilde Mardahl-Hansen på vores Specialpædagogiske træf sidst i november formulerede det.

Vi kan også i regeringsgrundlaget læse et formuleret ønske om at forbedre trivslen samt en vision om en mere praktisk orienteret tilgang til at gå i skole, hvor eleverne ikke sidder for meget og unødigt foran en skærm. Formand i bestyrelsen Nicolai Lange havde et indlæg i Skolemonitor om netop den aktuelle trivselsdebat og den rolle en pædagogisk forankret skole kan spille; som et kvalitativt modsvar på en tendentielt snæver kobling til individet og psykologien som 'svaret'.

Vil trivsel, som står centralt i den nye regerings grundlag, blive mødt med mere *psykologisering* og *individualisering* eller vil regeringen være med til at åbne snakken om trivsel, så trivsel i en skolekontekst også, og måske endda primært, handler om fællesskaber – en fællesskabende skolepraksis som Tilde Mardahl-Hansen på vores Specialpædagogiske træf sidst i november formulerede det.

Det skal også blive interessant at se, hvordan regeringens stærke fokus på erhvervsuddannelser, hvor der i regeringsgrundlaget bl.a. står "at der – særligt i folkeskolen – er opstået en ubalance mellem det boglige indhold over for det praktiske indhold", vil blive varetaget af en ny minister, der flere gange tidligere og i sin bog *Kloge hænder*, har argumenteret for, at vi som samfund har nedprioriteret håndens arbejde og de traditioner og værdier, der knytter sig til de faglærtes verden. Det kan der bestemt være noget om; vi har som samfund de seneste årtier haft travlt med at ensrette vores skole- og uddannelsessystem efter internationale standarder forankret i og omkring PISA-målinger og disse og andre bogligt/akademisk fokuserede opgørelser af 'viden'.

Den tidligere undervisningsminister indførte en obligatorisk prøve i et praktisk-musisk fag i 8. klasse for at fremme det erhvervsfaglige lag i grundskolen. Lad os håbe den nye minister og regering er mere visionær og dels respekterer den frihed til at arbejde med fagene og fagområderne, som er formuleret i regeringsgrundlaget – og lovgivningen på vores område – og dels ikke forfalder til at lade arbejdsmarkedets behov for arbejdskraft være det bærende argument for, at også skolens praktisk-/musiske indhold skal prioriteres. For så er man lige vidt og begår den samme 'fejl' som man gjorde, da man teoretiserede skolens indhold.

Vi har også i bestyrelsen noteret os, at den nye regering ikke længere taler om velfærdsstat, men om velfærdssamfund. Hvordan vil dette skifte påvirke balancen mellem stat og samfund og institution og individ? Hvad bliver det for forståelser af lighed, ligestilling og velfærd der kommer til at dominere og sætte sig i og sætte sit præg på diskussioner om daginstitutioner, skole, børn og barndom og ungdom, mv.?

Under den tidligere socialdemokratiske mindretalsregering oplevede de frie grundskoler en række tiltag af kontrollerende karakter – og et udtalt ønske om at reducere antallet af frie grundskoler. Vil dette fortsætte under den nye regering eller vil man med "mere frihed" også give "mere tillid"? Det gav man i nogen grad sidst Venstre sad i regering. Dengang var tilliden imidlertid bundet op på en stigende konkurrenceudsættelse af hele den danske grundskole med nationale målinger og offentliggørelser af diverse tests af *undervisningseffekter*.

Vi håber, og vil arbejde for, at den nye regering vil sikre den nuværende økonomiske ramme om de frie grundskoler fremadrettet, så skolerne ikke hvert år skal se frem mod finanslovsforhandlingerne med uro og usikkerhed. Det er ikke en rimelig situation at stille skolerne i. Med den nye regerings tilbagerulning af aftalen om elevfordeling fra juni 2021, så kriteriet om forældres indkomst i elevfordelingen på gymnasiet ikke længere er gældende, kan vi også håbe på, at lignende tiltag på grundskoleområdet forbliver som ikke-realiserede ideer den forrige socialdemokratiske regering havde. Det er i alle fald svært at se, hvordan det i den nuværende regering skal kunne lade sig gøre at formulere og etablere tiltag, der adresserer elevsammensætningen på de frie grundskoler på samme vis, som den tidligere regering havde tanker om i form af en ny tilskudsmodel forankret i et *socialt ansvars*-taxameter.

Sammen med de øvrige skoleforeninger inviterer vi i det nye år de nye uddannelsesordførere på fælles skolebesøg og introducerer dem til vores område. Vi håber på og vil arbejde for, at vi som sektor kan få etableret et godt og tillidsfuldt samarbejde både med ordførere og den nye minister på området.

Vi går endnu et spændende år i møde - og vi glæder os.

Må I alle få og have en dejlig jul, ferie og et godt nytår.

Mange hilsner,
Bestyrelsen i Lilleskolernes Sammenslutning

*Link til Nicolais indlæg i Skolemonitor: <https://skolemonitor.dk/debat/art9104980/Vi-skal-undg%C3%A5-at-b%C3%B8rn-og-unge-f%C3%A5r-et-blik-p%C3%A5-sig-selv-som-subjekter-for-mistrivsel>

TO NYE DATOER

Lederinternat 2023 og Regionsmøde i Jylland

Regionsmødet med temaet *Det grænseløse forældreskab og den grænsesættende skole* måtte vi desværre udsætte i Jylland da mødet faldt sammen med folketingsvalget den 1. november. Vi har nu en ny dato: **Tirsdag den 28. februar, 2023**. Regionsmødet afholdes på Århus Friskole og I kan se invitation og tilmelde jer via vores hjemmeside: www.lilleskolerne.dk. Regionsmødet henvender sig til skolens bestyrelse og daglige ledelse.

Vi har desværre været nødt til at udskyde vores Lederinternat, der efter planen skulle have været afholdt onsdag den 1. februar til torsdag den 2. februar. Ny dato for Lederinternatet: **Onsdag den 29. marts til torsdag den 30. marts, 2023**. Vi sender invitation og program ud i begyndelsen af det nye år. Temaet vil være *Lilleskole skoleledelse; om at lede opad og stå og stille sig sikkert som skoleleder i en balance mellem det 'indenforstående' og det 'udenforstående'*.

Skolen ved verdens ende

'Skolen ved verdens ende' hedder filmen og Lunana er vitterligt den fjerreste dal i det bhutanske Himalaya - otte dagvandring fra nærmeste by. Ugyen, der bor i Bhutans hovedstad Thimphu, drømmer om at gøre karriere som musiker, men som led i uddannelsen udstationeres han i stedet som lærer i Lunana, hvor manglen på moderne bekvemmeligheder hurtigt giver ham abstinenser. De mennesker, han møder, viser sig dog at opveje alle afsavn. Filmen var med i slutfeltet om Oscar og byder - udover sin opløftende historie - på et højst charmerende persongalleri (inklusive yakoksen, som bor i skolens klasseværelse) og masser af bjergtagende landskaber. Filmen kan streames på Filmstriben og ellers lejes, hvor du lejer film.

Kloge hænder

Det kunne også være, at julegodterne skulle glide ned i selskab med vores nye ministers forsvar for, at teori og praksis ikke er hinandens modsætninger, men derimod forudsætninger. Samfundet har iflg. Mattias Tesfaye tilrettelagt uddannelserne på en måde, der i stigende grad adskiller den teoretiske viden om et emne fra den praktiske udførelse af håndværket, faget. Tesfaye stiller i bogen, 'Kloge hænder' (2013), skarpt på, at vi som samfund også må interessere os for og danne ramme om 'de kloge hænder', for hverken hænderne eller hovedet kan udvikle sig, hvis ikke de arbejder tæt sammen i gensidig respekt.

Nice White Parents

Traditionen tro følger her en række anbefalinger til at forstyrre eller supplere julefreden. Podcasten *Nice White Parents* gennemgår i fem afsnit relationen mellem hvide forældre og skolen 'down the block'. Det er en grundig granskning af et skolesystem, der med tiden er blevet mere og mere konkurrenceudsat og en forældregeneration, hvor særligt de ressourcestærke udnytter deres (konkurrence-)fordele. Chana Joffe-Walt der står bag podcasten konkluderer, at den stærkeste kraft i den amerikanske skole er netop disse forældre. Et interessant perspektiv i podcastens afdækning af forholdene i USA er, hvad det er forældrene samles om, når de ønsker at præge skolen efter deres egne (børns?) behov og ønsker. *Nice White Parents* giver anledning til refleksioner over skolen i Danmark, hvorfor vi laver lilleskole og hvad det er vi samles om, når vi mødes om og i skolen.

<https://www.nytimes.com/2020/07/23/podcasts/nice-white-parents-series.html>

KALENDER 2023

2023

Regionsmøde, Jylland	28. februar
Lederinternat 2023	29.-30. marts
Repræsentantskab/Lilleskoletræf 2023	21.-22. april

Dertil kommer lederzoom, zoommøder for administrativt personale, mv.

Besøg vores hjemmeside for opdateret kalender og tilmeldinger.

*Jeg deler stoltheden over den (Nobelprisen, red.) med dem,
der på den ene eller anden måde
ønsker mere frihed, lighed og værdighed
for alle mennesker, uanset deres køn, deres hudfarve og deres kultur.
Med dem der tænker på de fremtidige generationer,
på at sikre en jord, som et lille antals appetit på profit
fortsætter med at gøre mindre og mindre beboelig for alle befolkninger.*

Annie Ernaux, forfatter, i sin takketale ifm. modtagelsen af Nobelprisen i Litteratur
Oversat af Niels Ivar Larsen,
Dagbladet Information, fredag den 16. december, 2023